

Egyébként van a szerzőnek egy termékeny kiindulási pontja, melynek szemszögéből nézi a pedagógusnak és szülőnek minden eljárás-módját: Az eredményes nevelés alapja a gyermek megértése. Ha a nevelő behelyezkedik a gyermek lelki világába, ha megkísérli a gyermek tetteit és magatartását a gyermeki indítók alapján értelmezni, ha nem vár tőle felnőttekhez való komolyságot, megfontoltságot, akkor közelítheti meg legjobban a gyermek sajátos lelkületét. Ez a belátás segíti elő a gyermeki tettek, főleg pedig a felnőttek számára kellemetlen, zavaró magatartásuk megértését.

Nagyban biztósítja a könyvnek modern értelemben vett használhatóságát az is, hogy a szerző leszámol sok közkedvelt és megrögzött nevelési babónával.

A mű a józan szubjektivitásnak és a melegen érző tárgyilagosság-nak szerencsés elegyedése. Áttanulmányozása bizonyára csökkenteni fogja azt a távolságot, amely nevelő és nevelt között — téves előítéletek következtében — még mindig fennáll.

Augúr.

Csiki László, Mezőgazdasági szakoktatásunk kialakulása, fejlődése és mai helyzete. (Második átdolgozott kiadás. Budapest, 1942. »Patria« Irodalmi Vállalat és Nyomdai R. T. kiadása, 243. oldal.)

(Csiki László mezőgazdasági főiskolai tanár, műegyetemi előadó összeállításában 1941-ben jelent meg első kiadásban a fenti hézagpótló munka.) E munka a mezőgazdasági szakoktatási irodalmunkban nagy jelentőségű, mert első olyan mű, amely a mezőgazdasági szakoktatás történetét, valamint a mezőgazdasági szakoktatás iskolaszervezetét ismerteti.

A második kiadást az a tény is szükségessé tette, hogy a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló 1942. évi XVI. tc. mezőgazdasági szakoktatásunk teljes kiépítését, bizonyos intézmény-típusoknak pedig az átszervezését szabja meg. E tc., valamint az ezzel kapcsolatban kiadott F. M. rendeletek olyan változásokat hoztak létre, amelyek a mezőgazdasági szakoktatás céljait szolgáló Iskolaszervezetten lényeges átdolgozását kívánták meg. Ez az átdolgozás és kiegészítés a jelen kiadásban már meg is történt.

Ez az értékes mű két részre tagolódik: Az I. rész mezőgazdasági szakoktatásunk kialakulását és fejlődését tárgyalja időrendi sorrendben a mai napig. A II. rész a mezőgazdasági szakoktatási intézmények mai helyzetét ismerteti, külön tárgyalva: A. Felsőfokú-, B. Középfokú-, C. Alsófokú mezőgazdasági szakoktatás.

Mindkét rész felépítését tervszerű következetesség jellemzi. A könyv beosztása áttekinthető, s a lapszél címek a tanulmányozását könnyűvé teszik. A Felsőfokú mezőgazdasági szakoktatás c. fejezetben, az előbbi kiadástól eltérő elrendezésben, s igen helyesen teljes részletességgel tárgyalja az ujonnan létesített m. kir. mezőgazdasági főiskolák szervezetét, továbbá a M. Kir. József Nádor Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem Közgazdaságtudományi Karának Gazdasági Szaktanárképző Intézetét, valamint a Gazdasági Tanárképző Szaktanfolyam szervezetét. A Közép- és Alsófokú mezőgazdasági szakoktatási intézmények c. fejezetben kellő részletességgel ismerteti a különféle iskolatípusok szervezetét, az intézet célkitűzését, s az intézetben folyó munkát. Élnékítik az egyes

iskolatispusok tárgyalását azok a képek, amelyek az intézetet, vagy az intézetében folyó munkát szemléltetik. Közli a szerző a mezőgazdasági szakoktatás családfáját.

E mű hűen és áttekinthetően mutatja be a magyar mezőgazdasági szakoktatás különböző intézményeit, s az olvasó a szervesen összeállított anyagból az egyes intézmények mai állapotáról, valamint azok történeti kifejlődéséről teljesen hű képet kap.

A könyvet az adatok kiválogatásában és összeállításában az alapos gondosság és rendszeresség jellemzi.

Mirkó János

Angyal Dávid, Az ifjú Ferenc József. Budapest, 1943. Franklin. A Magyar Történelmi Társulat könyvei sorozatban.

Ferenc József hosszú életének eléggé kiaknázatlan korszakát, első 18 évének történetét mutatja be ez a külső alakra nem nagy, de belső értékre súlyos könyv. Az első fejezet a szülők, különösen az okos, erélyes és becsvágyó anya, Zsófia főhercegnő egyéniségét mutatja be. Majd a tanuló évekről olvasunk. A serdülő ifjú igen sokféle tudományt tanult, ami már ekkor kifejlesztette benne később oly közmondásossá lett erényét, a szigorú köteleltségteljesítést. Megismerjük azonban szórakozásait, a vadászatot, az utazást, a táncot és a műkedvelő színészetet is. Anyja kívánságára azonban nevelésének alapja mindig a katonai szellemű kiképzés volt, elsősorban tisztnek nevelték. — A bécsi forradalmi események során Ferenc József már ekkor határozottan megnyilvánuló konzervatív érzéséről, a fejedelmi korlátlan uralomba vetett tántoríthatatlan meggyőződéséről olvasunk. A forradalmi követelések mélyen sértették Zsófia, az udvari párt és az ifjú főherceg gondolkozását is. A könyv hosszan elemzi az 1848 december 2-i trónváltozás lemondás, nagykorúsítás, trónfoglalás előzményeit. A forradalmakat gyűlölő ifjú császárnak eszébe sem jutott, hogy a trónváltozás magyar közjogi részének eleget tegyen. Pedig Ferenc József eléinte nem volt éppen magyargyűlölő. Hiszen serdülőkori tanulmányai során hét éven át magyar nyelvi, irodalmi és történelmi tanulmányokat is folytatott, nem egyszer meg is fordult már Magyarországon. — Az ifjú császár rendkívüli hatalmi önértetét, olykor kiméretlen erélyességét, hiuság nélküli szerénységgel, nyugodt megfontoltsággal párosította. Igen érdekélen nevezi a szerző az Isten kegyelméből nyert hatalom érzetét a józan lelki Ferenc József egyetlen misztikus lelki vonásának. — Az első időkben még szinte diktátorként érvényesítette befolyását a kormányzásra a fővezér Windischgraetz. Ferenc Józsefnek meggyőződéséhez való tántoríthatatlan ragaszkodását mutatja az a tény, hogy elbocsátotta Windischgraetzet, mert ez Magyarországon nem bírt gyors sikert elérni és akadályozta a magyar szabadságharcnak Bécsből óhajtott mielőbbi letörését. Ferenc József uralkodói önértetét mélyen sértette az a gondolat, hogy a monarchiát hovatovább csak orosz segítséggel lehet megnyerni. Eleinte a cár sem akart beleegyezni abba, hogy orosz vér mossa le az osztrák hibákat, hiszen legelső ajánlatát még Bécs utasította vissza azzal, hogy a maga erejéből akar boldogulni. Az ifjú császár Varsóban személyesen, sőt kézcsókkal kérte az orosz segítséget. Az új fővezér, Haynau első fegyverténye, Győr elfoglalása alkalmával Ferenc József maga is részt-